

Persbericht toezichtsrapport nr. 31

Het onderzoek van de Commissie heeft zich gericht op de rechtmatigheid van de inzet van de af luisterbevoegdheid en de bevoegdheid tot de selectie van Sigint door de AIVD in de periode van september 2010 tot en met augustus 2011. Deze bevoegdheden zijn neergelegd in de artikelen 25 en 27 van de Wiv 2002 en mogen enkel worden ingezet indien dit noodzakelijk is in het kader van de veiligheidstaak of de inlichtingentaak buitenland van de AIVD. Ook is wettelijk vereist dat de inzet van deze bevoegdheden proportioneel en subsidiair is en voldoet aan in de Wiv 2002 neergelegde zorgvuldigheidsvereisten.

De Commissie constateert dat de AIVD bij de inzet van de af luisterbevoegdheid doordacht te werk gaat. Zij heeft in de door haar onderzochte operaties geen onrechtmatigheden geconstateerd. Dit is gezien het grote aantal onderzochte operaties een compliment waard. Op enkele punten constateert de Commissie evenwel dat er sprake is van onzorgvuldigheden, vooral ten aanzien van de motivering van operaties.

Voor een deugdelijke motivering is van belang dat de AIVD hierin alle beschikbare relevante informatie betreft. Alleen dan kan zorgvuldig worden afgewogen of de privacyinbreuk die gepaard gaat met de inzet van de af luisterbevoegdheid inderdaad noodzakelijk, proportioneel en subsidiair is. De Commissie heeft in één geval geconstateerd dat contra-indicaties inzake de dreiging die van een target uitging, niet waren opgenomen in de motivering. De Commissie signaleert ook dat de AIVD incidenteel omwille van de efficiëntie van het inlichtingenwerk parallelle, verschillend gerubriceerde motiveringen aanwendt. Naar het oordeel van de Commissie staat dit op gespannen voet met het belang van een zorgvuldige en eenduidige motivering.

De Commissie constateert dat het in het onderzoek van de AIVD naar radicaliseringstendenzen niet altijd evident is dat de personen of organisaties jegens wie de af luisterbevoegdheid wordt ingezet, ook daadwerkelijk aanleiding geven tot het ernstige vermoeden een gevaar te zijn voor de nationale veiligheid. De Commissie onderkent het belang van dit onderzoek maar benadrukt dat dan wel voortdurend de inzet van bijzondere bevoegdheden jegens deze personen of organisaties kritisch geëvalueerd dient te worden. Zij heeft in één geval geconstateerd dat de AIVD gedurende enkele jaren bijzondere bevoegdheden heeft ingezet zonder duidelijkheid te hebben verkregen over de dreiging die van de betrokken personen uitging. De Commissie is van oordeel dat de inzet van de af luisterbevoegdheid met name in de laatste periode van dit onderzoek zich op het grensgebied bevond van wat wettelijk is toegestaan. In één geval zijn door de AIVD bijzondere bevoegdheden ingezet tegen een persoon die een bepaalde boodschap wilde publiceren waarvan volgens de AIVD niet uit te sluiten was dat deze opgevat kon worden als een oproep tot activisme of geweld. De Commissie vindt deze formulering te ruim. Voor de inzet van een bijzondere bevoegdheid moet immers gemotiveerd worden dat er een ernstig vermoeden van een gevaar is.

In één geval constateert de Commissie dat de AIVD de af luisterbevoegdheid heeft ingezet terwijl er belangrijke redenen waren om voorafgaande hieraan de MIVD de consulteren. Hierdoor had de AIVD niet alleen mogelijk operationeel relevante informatie kunnen verkrijgen, ook kan zo voorkomen worden dat beide diensten zich los van elkaar met dezelfde operationele aangelegenheden bezighouden.

De Commissie onthoudt zich, net als in twee eerdere rapporten waarin dit onderwerp ter sprake kwam, van een oordeel over de rechtmatigheid van de selectie van Sigint door de

AIVD. Bij de inzet van deze bevoegdheid licht de AIVD vaak niet toe aan wie de nummers en technische kenmerken toebehoren en waarom deze telecommunicatie dient te worden geselecteerd. Deze problematiek lijkt eigen aan de selectie van Sigint, de Commissie heeft dit onlangs ook ten aanzien van de MIVD geconstateerd. De motiveringsvereisten van de Wiv 2002 zijn evenwel strikt, aangezien bij de selectie van Sigint kennis wordt genomen van de inhoud van communicatie van personen en organisaties. In het eind 2011 uitgebrachte toezichtsrapport 28 inzake de inzet van Sigint door de MIVD heeft de Commissie het juridisch kader voor het gehele proces van de inzet van Sigint uiteengezet en aanknopingspunten gegeven voor een betere motivering. De Commissie zal dan ook in het volgende diepteonderzoek naar de inzet van de afluisterbevoegdheid en de bevoegdheid tot de selectie van Sigint door de AIVD nagaan in hoeverre de motivering van de selectie van Sigint is verbeterd.